

STAVANGER MUSEUMS BIBLIOTEK 1877-1977

Av THURID WISHMAN

Stavanger Museums bibliotek er et tverrfaglig forskningsbibliotek. Det består hovedsakelig av litteratur innen de fagområdene som museet dekker, nemlig zoologi, arkeologi og kulturhistorie.

Bøker og periodika utgjør tilsammen ca. 30 000 bind. I tillegg til dette kommer ca. 36 hyllemeter småtrykk. Biblioteket har også en samling antikvariske bøker på ca. 780 bind. Det er gaver mottatt gjennom årene. Bibel, salmebok og postill var i eldre tid ofte de eneste bøker i hjemmene og er derfor rikt representert. Disse bøkene går ikke inn i bruksbiblioteket, og må vel nærmest betraktes som kulturhistoriske gjenstander i denne sammenheng.

Biblioteket er først og fremst ment å være til bruk for museets eget personale til hjelp i deres museale virksomhet og forskning. Bokmassens sammensetning bærer preg av dette. Utlånet går derfor i alt vesentlig til andre forskningsinstitusjoner, men det lånes også ut til det interesserte publikum som finner veien hit.

Biblioteket er bygget opp omkring et «altomfattende» museum, som det ble grunnlagt flere av i Norge på 17-1800 tallet. Biblioteket har vokst etter samme mønster som ved de andre av våre eldste museer i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø, men har færre bind og fagkretser. Felles for disse museene var ønsket om å være mer enn rene gjenstandssamlinger. Grunnleggerne av Stavanger Museum ville bl. a. gjerne bruke samlingene i undervisningen i skolen.

I museets første årsberetning for 1877 står det at «biblioteket teller 61 bind». Biblioteket omtales som noe man regnet hørte med, og som man allerede var i gang med å bygge opp. Dette tyder på at det har vært ansett som helt nødvendig med litterære ressurser for å drive forsvarlig museumsvirksomhet. Men biblioteket var, som resten av museet, hemmet av mangel på penger og bytte-

virksomheten kom til å bety mest for å sikre tilveksten. Avtaler om utveksling av vitenskapelige publikasjoner mellom universiteter, museer og andre institusjoner var blitt vanlig i hele Europa på 1800-tallet. Den sterke differensiering innen vitenskapen førte til at tilveksten av faglitteratur øket sterkt, og tidskriftene begynte å spille en viktig rolle. Ved hjelp av bytteavtaler kunne vitenskapelige bibliotek holde seg noenlunde à jour med utviklingen og ha en kontinuerlig vekst, tross små bevilgninger til litteraturinnkjøp. Det var særlig periodika, årbøker og serier som ble utvekslet.

Stavanger Museum kom med i denne byttevirksomheten fra 1891. I beretningen for dette året står det at «ved at udsende museets aarshefte for 1890 er museet nu indtraadt i litterær bytteforbindelse med 31 videnskabelige selskaber og museer». Årsheftet brakte museets første vitenskapelige artikler (av Helliessen), ved siden av årsberetning og regnskap. Dette dannet mønsteret for alle senere årshefter som fra 1940 heter Stavanger Museum Årbok. Årsheftet ble sendt ut til et stadig økende antall bytteforbindelser – allerede første året til både Europa, USA og Australia.

Konservator Helliessen var først og fremst naturhistoriker, så det var naturlig at hovedvekten av forbindelsene kom til å ligge på naturhistoriske institusjoner. Etter ansettelse av konservator Brøgger på nyopprettet antikvarisk avdeling i 1909 får vi en markert økning av bytteavtaler med kulturhistoriske og arkeologiske institusjoner og museer.

Regnskapene for de første årene og utover på 1900-tallet viser at meget små summer brukes til direkte kjøp av bøker, enkelte år ingenting. Dette gikk i første rekke ut over bestanden av håndbøker og standardverker. Periodikalitteraturen ble som nevnt for en stor del dekket av bytteforbindelsene.

I beretningen for 1920 sies det at biblioteket nok har hatt litt tilvekst, men «at øke biblioteket med nødvendige videnskabelige verker må gjøres, om museets funksjonærer skal kunne følge med i sin videnskap». Og videre i beretningen fra naturhistorisk avdeling 1921/22: «Avdelingens bibliotek er temmelig mangelfuldt, og tidsspildende korrespondanser har hyppigt været ført hit og dit for at faa tillaaent selv almindelige haandbøger». Mangelen på litteratur virket altså direkte hemmende på konservatorene i deres arbeide. Situasjonen var så prekær at det ble prioritert en mer planmessig innkjøpspolitikk. Dette til tross for museets meget vanskelig økonomiske situasjon. Det var også enighet om fortsatt å sende ut årsheftet «som en forpliktelse overfor sine bytteforbindelser». Selv om den litteratur som kom inn ved bytte ikke alltid var like

relevant, utgjorde byttematerialet en så vesentlig del av bibliotekets tilvekst at det var viktig å opprettholde forbindelsene. Museet har dessuten i alle år mottatt mer enn de har gitt.

I disse vanskelige 1920-årene må det ha vært oppmuntrende at to direksjonsmedlemmer, Gustav Arentz og Erik Berentsen, ga kr. 1500,- til bokkjøp.

I 1930-årene ble det kjøpt inn bøker for ca. kr. 200,- til hver avdeling pr. år. Det kom også inn gaver fra institusjoner og enkeltpersoner. F. eks. ga fru pastor Sinding ca. 500 bind, overveiende kunstlitteratur.

Først i 1942 blir det igjen tatt et initiativ for å styrke biblioteket. Da ble det foreslått at museets bibliotek skulle fungere som sentralbibliotek for Rogalandslitteraturen. Publikum ble oppfordret til å gi gaver, og det ble inngått avtale med Dreyers grafiske anstalt og Aktietrykkeriet om avlevering av Stavanger-trykk. I de følgende år var det faktisk en merkbar økning i gaver, særlig lokalhistorisk litteratur, til biblioteket. Hovedintensjonene med forslaget ble imidlertid ikke fulgt opp, men initiativet har utvilsomt gjort sitt til at biblioteket nå har en god lokalhistorisk samling.

Etter 1945 vokste biblioteket langsomt men sikkert. En gave på \$ 500 fra norsk-amerikaneren Olav Halvorsen ble fordelt på avdelingene for kjøp av amerikansk litteratur. Fra Kate de Lange ble mottatt en stor bokgave og for øvrig var det jevnt tilsig av gaver som i tidligere år. Direktør Jan Petersen ga en del av sin boksamling, ca. 200 bind og en stor del av konservator Schaannings bøker, tidsskrifter og særtrykk ble kjøpt inn til museet. Ved fullmakt fra Utstein Klosters stiftelse ble en del bøker og småtrykk deponert i museets bibliotek i 1969 og en del årganger av tidsskrifter i 1974.

Ved ansettelse av nye konservatorer på alle avdelingene fra 1948-58 ble det lagt ned et stort arbeid for å få de respektive avdelingers bibliotek komplett. På zoologisk avdeling ble biblioteket grundig gjennomgått av konservator Holgersen. Avbrutte bytteforbindelser ble gjenopptatt og nye opprettet. Særlig i forbindelse med utgivelsen av det ornitologiske tidsskriftet «Sterna» fikk museet mange nye verdifulle bytteavtaler. Avdelingens separatsamling ble tatt opp fra kasser i kjelleren og plassert i kassetter etter emne. Det ble også kjøpt inn en del ornitologisk litteratur, og denne kompletteringen fortsatte i de følgende år. I 1952 ga konservator Holger Holgersen sitt spesialbibliotek med litteratur om insekter til museet.

Etter et interregnum på 7 år ble det i 1931 ansatt konservator på kulturhistorisk avdeling. Men på grunn av avdelingens underordnede stilling gjen-

nom mange år, led biblioteket av store mangler. Konservator Lexow brukte i en årrekke en stor del av avdelingens annuum for å «fylle de verste hullene», gjøre boksamlingen mer tjenlig til sitt formål. I 1953 gav han ca. 300 særtrykk til biblioteket.

Også på arkeologisk avdeling foregikk det en supplering av biblioteket. Ved konservator Møllerops initiativ ble biblioteket i 1954 øket med atskillige hyllemeter, og mange nye bytteforbindelser ble opprettet.

Biblioteket begynner fra 50-årene av å dekke avdelingenes behov ganske godt, og det har også fått en anselig størrelse. Fra 1893 var boksamlingen oppstilt på «konservators og direksjonens værelse», men etter kort tid ble her for liten plass, og siden hadde biblioteket mer eller mindre kronisk plassmangel. I 1916 ble størstedelen av biblioteket oppstilt i et nyinnredet kontor etter å ha vært nedpakket i lengre tid. Dette var heller ingen varig løsning, og biblioteket blir igjen spredt omkring i kontorene og til dels pakket bort.

I 1959 ble det gjort et nytt fremstøt for å få biblioteket samlet og tilgjengelig. En del av museets utstillinger ble demontert og lagret for å gi plass for bøker og tidsskrifter. Bøkene hadde ikke bare vært utilgjengelige, en del begynte også å bli skadelidende av lagring i fuktig kjeller. Fremdeles hadde avdelingene store deler av sine håndboksamlinger stående på de respektive kontorer og plassproblemene var stadig påtrengende. Allerede ved planleggingen av nybygg i 1954 ble biblioteklokale nevnt som det mest preserende behov.

I 1964 kunne biblioteket endelig flyttes inn i eget lokale i nybygget. Gulvflaten er på ca. 215 m² og hyllekapasiteten ca. 820 hyllemeter. Grunnarbeidet er gjort for montering av Compactus hyller, og hyllekapasiteten kan fordobles ved full utbygging. I biblioteket var plassert 3 studierom, men to av disse er senere tatt i bruk som bibliotekkontor. Til gjengjeld er det innredet 10 lesesalplasser i selve biblioteklokalet.

I januar 1966 ble det engasjert bibliotekar i deltidsstilling. Før den tid hadde konservatorene selv tatt seg av alt bibliotekarbeidet. Universitetsbibliotekar Børge Bernhardt ble stillet til rådighet fra Universitetsbiblioteket i Oslo som konsulent ved planlegging av opplegget. Hele bokmassen skulle i første omgang samordnes og stilles opp i hyllene. Samlingen bestod av ca. 650 hyllemeter, dvs. nesten 20 000 bind. Av dette utgjorde tidsskriftene ca. 13 800 bind og bøkene ca. 5800 bind. Arbeidet med ordningen tok lang tid p.g.a. for lite personale og mangel på bibliografiske hjelpemidler.

Fra det nye biblioteket på Stavanger Museum med bibliotekleders arbeidsplass.

Først utpå høsten 1967 begynte katalogiseringen av tidsskriftene. Det var forutsetningen å konsentrere seg om dette arbeidet for fortest mulig å få en oversikt over og kontroll med tidsskrift-tilveksten. Etter to år var situasjonen den at knapt halvparten av dette arbeidet var fullført, og først i 1974, etter at personalet var øket, kunne arbeidet slutføres.

Grunnene til forsinkelsene var mange. For det første var det engangsarbeidene med å utstyre det nye biblioteklokalet både med inventar og forskjellige rekvisita. Dertil kom bl. a. innsending av kort til de norske samkataloger på Universitetsbiblioteket i Oslo. Dette er for øvrig et arbeide som stadig åjourføres. Det viste seg også snart nødvendig å få i gang og opprettholde alle de viktigste bibliotekrutiner. På et tidlig tidspunkt ble innkjøp og katalogisering overtatt, senere også klassifisering, av den litteratur de respektive avdelinger ønsket. Først det siste året, etter ytterligere økning av personalet, har det vært mulig å få noe tid til katalogisering og klassifisering av den eldre bokmasse.

Biblioteket overtok også korrespondansen med alle bytteforbindelsene. Museet har i dag ca. 650 forbindelser, som fordeler seg med 550 i Europa, 66 i Nord- og Syd-Amerika og 10–12 i hver av de øvrige verdensdeler.

Tilbudet til disse forbindelsene har øket gjennom årene. Museet utgir nå flere serier i tillegg til Årboken, nemlig Stavanger Museums Skrifter fra 1920 (en uregelmessig monografiserie), «Sterna» fra 1951 (et ornitologisk kvartalskrift) og «Frå haug ok heiðni» (et arkeologisk kvartalskrift). De to sistnevnte serier utgis i samarbeid med henholdsvis Norsk ornitologisk forening og Rogalands arkeologiske forening. Fra 1977 vil også første bind av Arkeologisk museums skrifter komme på markedet.

Fra bytteforbindelsene mottas hvert år bortimot 900 avsluttede bind periodika. I tillegg til dette kommer 128 betalte abonnement og en del gaveabonnement. Alt i alt har altså biblioteket godt over 1000 løpende periodia. I landsammenheng er dette et høyt tall, og i forhold til bokbestanden for øvrig og til brukergruppen ville man kanskje fristes til å si at det er et uforholdsmessig høyt antall. Men museet har en tverrfaglig karakter, og fagkretsen er i de senere år blitt utvidet. Mange av de seriene som tidligere var død litteratur er nå i bruk. Det er da selvfølgelig en god ting at vi har komplette serier bakover å bygge videre på. Samlingen må i tillegg betraktes som en del av Norges samlede ressurser av vitenskapelig litteratur. I og med at museets serier nå er registrert i de norske samkataloger er samlingen blitt tilgjengelig for alle landets bibliotek.

Alt ut- og innlån går gjennom biblioteket, og siden en begynte å sende kort til samkatalogene, har det vært en markert økning. I 1968 var der ca. 50 utlån og i 1976 ca. 500. Dette gjelder lån ut av huset. Museets personale utgjør den største lånegruppen, men her tas ikke statistikk. En stadig større del av utlånet blir effektivt ved fotokopier. Av det totale utlån i 1976 på ca. 500 ble ca. 150 sendt som fotokopier. Det er en stor fordel for oss at en slipper å sende enkeltheft av serier ut av huset, særlig når det gjelder serier som ikke finnes i noe annet norsk bibliotek. Biblioteket har for øvrig også hatt låneforespørsler fra svenske og danske universitetsbibliotek. Også innlånet har øket i takt med økningen av personalet ved museet og utvidelsen av fagkretsene.

Ved siden av de daglige rutiner har biblioteket også deltatt i en del større engangs arbeider, hvorav det Universelle klassifikasjonsskjemaet (UDK) må sies å ha vært det viktigste. Vi ble anbefalt av overbibliotekar Tveterås å

Leseplasser i Stavanger Museums nye biblioteklokale.

bruke UDK, som skulle være velegnet for klassifiseringen av et tverrfaglig forskningsbibliotek. Skjemaet var imidlertid relativt dårlig utbygget for kulturhistoriske og samfunnsvitenskapelige fag, og man fant det utilfredsstillende da klassifiseringen av den arkeologiske litteratur skulle begynne. Det ble derfor fra Stavanger Museum tatt initiativ for å få i stand et samarbeid mellom norske arkeologiske museers bibliotek. Samarbeidet kom i gang, og revisjonsarbeidet ble utført med nødvendig hjelp fra konservatorene og med støtte (også økonomisk) fra museene og riksbibliotekstjenesten. Resultatet av arbeidet ble en norsk oversettelse av et relevant utdrag av UDK-tabellene. Det ble laget med henblikk på arkeologiske og kulturhistoriske museums bibliotek.

Fra 1.1. 1975 oppstod en ny situasjon for biblioteket, da den arkeologiske avdeling ble utskilt som egen statsinstitusjon, Arkeologisk museum i Stavanger. Allerede på forhånd var arkeologisk og endel annen relevant litteratur stilt

opp i Storgt. 27. Fra nå av er biblioteket et fellesbibliotek for Stavanger Museum og Arkeologisk museum i Stavanger med bibliotekutvalg oppnevnt av Stavanger Museums direksjon og styret for Arkeologisk museum med to representanter fra hver. Bibliotekleder fungerer som utvalgets sekretær. Bibliotekutvalget skal bl. a. være koordinerende organ mellom de to institusjoner i spørsmål som gjelder bibliotek-tjenesten. Bibliotekets daglige drift forestås av bibliotekleder.

Biblioteket disponerer 2 rom på Arkeologisk museum på tilsammen 133 m². Der er arbeidsplass til bibliotekar og assistent i det ene og 10 lesesalsplasser i det tilstøtende rom. Der er en hyllekapasitet på ca. 300 m. Bibliotekavdelingen her er betjent halv dag av bibliotekar.

Det er ikke lett å gi en karakteristikk av et bibliotek som dekker så forskjelligeartede emner. I dag gjør det stort sett tjenesten for museets personale, selv om det, som tidligere nevnt, mangler en del viktige verker innen flere faggrupper.

Zoologisk avdelings boksamling er den største. Den er blitt bygget ut i takt med forskningsarbeidet ved avdelingen. Først gjaldt dette entomologi, spesielt coleoptera, dernest ornitologi. Senere ble det også arbeidet med nye grupper av insekter (Formicidae, Homoptera auchen). Museet har et av landets beste spesialbibliotek for ornitologi. Særlig er biblioteket godt dekket når det gjelder publikasjoner fra ornitologiske stasjoner og ringmerkingssentraler i Europa.

Innkjøpene til kulturhistorisk avdeling preges av arbeidet med museets samlinger. Det er lagt vekt på å anskaffe litteratur til bestemmelse av gjenstander. For øvrig finnes her generell kulturhistorie, særlig fyldig for Skandinavia, og en del kunsthistorie. Den lokalhistoriske samlingen er temmelig komplett vedrørende Stavanger og Rogaland.

Arkeologisk avdelings bibliotek er først og fremst karakterisert ved at dårlig økonomi gjennom alle år har medført en for streng prioritering av innkjøpene. Selv innenfor det som tradisjonelt var hovedområdene – gjenstandsforskning med geografisk begrensning til Norden og Nord-Europa, er det store huller.

I de siste årene, hvor økonomien er blitt bedre, er hovedvekten lagt på metode og teknikker, slik at biblioteket kan sies å være tilfredsstillende når det gjelder moderne arkeologisk litteratur.

I det siste 10-år har en lagt større vekt på de faktorer i omgivelsene som bestemmer menneskenes handlinger. Bokinnkjøpene er også preget av at fag som geologi, kvartærgeologi, botanikk og paleoklimatologi er representert ved

Fra biblioteket på Arkeologisk museum i Stavanger.

avdelingen. Særlig når det gjelder de sistnevnte fagområdene, men også innen arkeologi, må en regne med en betydelig innsats for å bringe biblioteket opp til et ønskelig nivå.

Fra biblioteket sirkuleres forlagskataloger, tilbud fra bokhandlere, tilvekstlister fra andre bibliotek, etc. På dette grunnlag bestemmer de enkelte avdelinger selv hva som skal kjøpes inn av litteratur og utgiftene dekkes over deres annum. Biblioteket kjøper inn bibliotekteknisk litteratur, (bibliografier og generelle oppslagsverker). I 1967 hadde museet en samlet utgift på kr. 9571,- til kjøp og abonnement, herav kr. 4114,- brukt av ark.avd. De tilsvarende tall for 1976 var kr. 15 347,- for Stavanger Museum og kr. 32 000,- for Arkeologisk museum. Bibliotekets driftsbudsjett har også hatt en kraftig økning de siste 10 årene. I 1966 ble brukt kr. 1040,- og i 1976 kr. 23 346,-.

Allerede i 1967 på museets årsmøte pekte bibliotekaren på nødvendigheten av øket personale. Det ble antydnet at 2 heldagsbibliotekarere ville være nød-

vendig for å holde det daglige arbeidet å jour og få den eldre bokmassen behandlet så raskt som mulig.

Den ønskede økning har dessverre ikke funnet sted, og biblioteket har derfor ikke sett seg i stand til å yte fullverdig service. Bl. a. er katalogene fremdeles mangelfulle, noe som sinker både bibliotekpersonalet og brukerne i deres arbeide. Referansetjenesten er et annet forsømt område.

Uten at det på noen måte er tilstrekkelig, har det dog skjedd en viss bedring i situasjonen. Bibliotekleder Thurid Wishman har vært i $\frac{3}{4}$ stilling fra 1970, bibliotekar Randi Oltedal i $\frac{1}{2}$ stilling fra 1972 (siden 1976 betalt over Arkeologisk museums' budsjett), bibliotekar Karstein M. Hansen i $\frac{1}{2}$ stilling fra 1976 og bibliotekassistent Kari Hviding i $\frac{1}{2}$ stilling fra 1975. Enkelte år har vi også hatt en del hjelp av sivilarbeidere.

I 1973 ble det fra biblioteket tatt initiativ til et samarbeide mellom fag- og forskningsbibliotekene i Stavanger-området. Det holdes nå regelmessige møter med 17 deltakere fra 12 forskjellige fagbibliotek. Her har vært utveksling av erfaringer av rent bibliotekteknisk art, og mulighetene har vært drøftet for større grad av koordinering av de litterære ressurser i Stavanger-distriktet.

I årene som kommer må man regne med at samarbeidet mellom fagbibliotekene vil bli utvidet. Det primære mål vil alltid være å ha så fyldige samlinger som mulig i eget bibliotek, men litteratur og informasjonstjenester er etter hvert blitt så kostbare at det blir nødvendig å arbeide sammen i større enheter for å kunne yte maksimale tjenester.

Særlig vil dette være aktuelt når det gjelder de mest ressurskrevende bibliotek-tjenester og utstyr, som f. eks. EDB-terminal, telefaksimile, mikroformater og utstyr for disse.

Med støtte i fagbibliotekargruppen vil Forskningsbiblioteket på Ullandhaug ta sikte på å kunne fungere som en informasjonssentral for de lokale fagbibliotek. Det vil da kunne være til uvurderlig hjelp i bibliotekenes dokumentasjons- og informasjonsarbeid.

Det mest presserende ønske for bibliotekets fremtid er tilstrekkelig personale så snart som mulig. Først når biblioteket fungerer tilfredsstillende for sine primærbrukere, kan man komme i gang med videre utbygging og utvidet service.

Bibliotekleder er styremedlem i Rogaland biblioteklag som representant for fag- og forskningsseksjonen, og har her arbeidet aktivt for å utvide folkebibliotekenes kjennskap til og samarbeide med forskningsbibliotekene i Stav-

anger-regionen. Det er også en nærliggende oppgave for museets bibliotek å fungere som en litteratur/informasjons-sentral for museene i fylket. Det kan bli aktuelt med både lånevirkosomhet, referansetjeneste og praktisk hjelp til ordning av boksamlinger. Skoletjenesten og den utadrettede virksomhet ved Arkeologisk museum i Stavanger vil også bidra til øket bruk av museenes bibliotek.

Alt taler for at biblioteket vil måtte utvide sine tjenester i fremtiden, og dette vil komme til å skje enten vi arbeider for det eller ikke. Både av hensyn til brukerne og oss selv er det derfor viktig at biblioteket står rustet til å møte oppgavene.

I anledning 100-års jubileet har biblioteket utarbeidet en bibliografi over alle museets publikasjoner 1877-1977. Dette utgis separat. I denne årboken følger en oversikt over publikasjonene for samme tidsrom ordnet kronologisk innen hver enkelt serie.

STAVANGER MUSEUM LIBRARY 1877-1977

The Stavanger Museum Library is an interdisciplinary research library of approx. 30 000 vols. It covers mainly the same subjects as the museum collections, i.e.: Zoology (particularly ornithology), archaeology and cultural history.

The library was founded as an integral part of the museum in 1877. This indicates that the founders intended the museum to be something more than a collection of curiosities. They hoped it could provide instruction to school-classes and also serve as a basis for research work. So obviously a library was needed to keep the curators abreast with their disciplines.

The main methods of acquisition were by: purchase, exchange and gifts. In the earlier years only the most necessary books could be bought because of low funds. In the later decades the budget has been increased and the curators have managed to build up a library which answers the need fairly well. This has, however, been possible only due to the large amount of periodical literature received on an exchange basis.

From the year 1891 the museum has published a Yearbook containing scientific articles. This publication formed the basis for the exchange agreements with museums and other research institutions all over the world. In

1976 the number of exchange addresses had increased to approx. 650. At the moment the library receives about 80% of the periodicals from exchange partners. The total amount of titles are well over 1000.

In addition to the Yearbook, Stavanger Museum can now offer for exchange: «Skrifter», a monographseries and «Sterna», an ornithological quartely.

From jan. 1975 the archacological department was made into an independent state museum. Only the library is still kept in common with Stavanger Muscum. This new museum will from 1977 publish: «Arkeologisk museums skrifter», and they continue issuing «Frá haug ok heiðni», a popular quarterly of various content, mainly archaeology.

The Archaeological museum in Stavanger has extended its range of subjects considerably, and this of course is reflected in the acquisition to the library. It now also compries geology, botany and paleoclimatology. All the literature is being classified by the UDC schedules.

At the moment the staff consists of 3 librarians in parttime jobs and a libraryassistant working half day. Considering the rapid growth of the library and the expansion of the museums' staff, this is not sufficient to cope adequately with the various services.

The hope for the future is to be able to plan and initiate new activities to a larger extent. A cooperation with the other research and special libraries in the Stavanger area has already started and will be extended in the future. The advanced and expensive techniques developed in the library- and documentation services call for united efforts. The library staff also hopes to be able to give library services to all the museums in Rogaland.

In connection with the centenary an alphabetic and systematic index has been prepared, covering all the publications published by the museum. The index is published separately. A chronological list of the same publications is printed in the present yearbook.